

ادبیات عمومی و خبری

هفته‌لق سیاسی، ادبی و علمی غزته‌در.

جلد : ۱

سنه : ۱ ۱۶ جمادی الاولی ۱۳۳۵ جمعه ایرتسی ۱۰ مارت ۱۹۱۷ نومرو ۱۹

ماجد بک وفاتی

الاقدم رفقای عاجزانه‌مدن اولوب بوکره ارتحال‌ایدن وارتمالی عبدعاجزجه باعث کمال ملال اولانی
ماجد بک درجه اقتدار ادیبی بی‌نلرهن پک آزدر.

بو جهته مرحوم مشارالیه قدرینی معاصرلرمنه بیله یرمک نیجه وجیهه اخوت قدیمه‌در.
پک چوق تبعا‌تیه بر خزینه معارف کس‌مش اولان مرحوم بالخاصه فرانسزجه کتابتیه جمله مزک
منازی ایدی.

ترکر ایچنده مرحومدن زیاده فرانسزجه به آشنا کسه یوق ایدی.
ثروت وسامان واحراز شعشه شان عندنده هیچ حکمنده اولوب کن‌دیس‌نک یکانه اشتغالی
شخصیت معنویه‌سنی اعلایه معطوف و اخص آمالی معارفی توسیعه مصروف بولندیغندن منافع مادیه
نظر فی‌ل‌وفانه‌سنده محقر ایدی.

جمله فضائلندن بری ده امور مأ‌موره‌سنده التزام کمال استقامت اولوب هیچ بریرده هیچ بر
صورتله لکه‌لنه مشدر.

چونکه حقیقه اصیل ونجیب بر عائله‌یه منسوب اولدیغندن ارتکاب وارتماش مشارالیهجه تنزل
اولمیه جق شیلردن ایدی.

خلاصه کلام اوله‌رق دیرم که مشارالیه وفاتی ضایعات معنویه‌مزدندر.
درایت و اهلیتته نمونه اولق اوزره غلطات ترجمه نام‌اثر عاجزیده مرحوم مشارالیه بر اثرینی
ارائه ایله ختم کلام ایلم

معید

*
*
*

عطوفتو ماجد بک افندی حضر تلرینه تشکر

ترقی‌پروان وطنک سرمایه افتخاری عد اولمغه سزاوار اولان معارفندانمزدن عطوفتو ماجد
بک افندی حضر تلری غلطات ترجمه حقننده تحزیرینه ابتدار بیورمش اولدقلری مطالعه‌نامه‌نک بر
قسمی طرف کترانه‌مه ارسال ایلملردر.

ترجمه

حقیقت! فرانسز لسانی [۱] لسان مادر زادمند ایوبیامک ادعاسنده بولمئورم. طوغریسی بو ایکی لسانک هیچ برنده حائز کمال دکلم لکن مادام که ایکیسندده فنا یازیله جقدر فرانسزجه یازلمسنی ترجیح ایدرم فرانسزجه ده هیچ اولز ایسه مطالعاتی الپاس ایچون حاضر یاپلمش بر چوق البسه زیردست انتخابده موجوددر واقعا یداختیارمده بولنان البسه علی الا کثر اسکیمش پیرانمش وفنا شیلردر - بونی اول بول کندم اعتراف ایدرم - لکن نه ضرر وار؟ بنجه آنلرک برفائده عظیمه لری اولوب اوده مکملاً حاضر بولملریدر خالبوکه ملاحظات مزبورده بی آلا ترکه کیدیروب قوش تعلقم لازم کلسه هر برینک اولچوسنی آلق هر برینه الکیزیده یاراشان خفتانی انتخاب ایتک او خفتانی یچمک، دیکمک وسائط تزینیه ایله توشیح ایلک والحاصل بر مکمل معامله خیاطیه کیرشمک اقتضا ایدرکه اکا نه وقتم مساعد نه ده خواهشم موافقدر. همده مطالعاتک البسه سی دخی البسه شخصی ناجیزم کی بر دکان حاضر فروشان امتعه سندن بولمق تماماً بحق ومناسبدر یعنی انلرده راست کله بر (مایر) [۲] البسه سیله متلبس بولملیدرلر.

فرع اصله تابع دکلیدر؟

انلرده فنا البسه لی اولقده کندیجه مشابه اوله جق اولوزلرسه فبأس!

[۱] فرانسز لسانه (Voltaire) ک پک چوق خدماتی اولق و سلیقه کتاتی پک مقبول بولمق جهتیله بین الادبا (فرانسزجه) دنیله جک یرده (la langue de Voltaire) یعنی وولترک لسانی دنیلک عادت اولمشر.

[۲] مایر وشرکاسنک استانبول و بک اوغلنده کی حاضر البسه دکانلری معلومدر ماجد بک افندی حاضر ترینک مایر بیورملری ذکر خاص و اراده عام قیلندندر مقصود عموماً حاضر البسه جیلردر.

تیمور یوللری و سیاست

تیمور یوللر مقاوله نامه لری بردولتک برات نجات و سلامتی، علامت اطلاق و اعتاقی اوله بیلدیکی کی بعضاده قید اسارته کرفتار اولدیغنی معین سنداتدر.

فعالیت اقتصادیه یکی آچیلان ممالکده، مثلاً آمریقاده و بزده مشابهت نقطه لری تخمین اولوندیغندن زیاده در. حکومت متحده اراضیسی، نیویورقدن [سان - فرانسیسکو] یه، بیوک کوللر حوضه سندن [مه قسیقو] کورفزیه قدر، پک واسعدر. بزمده وطنمز آز واسع دکلدر.

حکومت متحده نك اقسام غربیه سی منحصراً تیمور یوللری سایه سنده آچیله بیلمشر. بزم ممالکمزکده انکشاف ایده بیلیمی ایچون اساسلی شی شمندوفردر. آمریقانک غربنده کی خطوطی مملکتده علاقه سی اولیان شرق حکومتلری سرمایه دارلری وجوده کتیرمشردر. برانکلیر [پاراگوای] حکومتنه قارشى نه قدر لاقید ایسه، روایتیه نظراً، بر [بوستن] لی، بر نیویورقلی، بر فیلا - دلفیالی ده [قولورادو] ویا [قالیفورنیا] یه قارشى اومرتبه اجنبی ایمش. بونلر حکومتک ایشلرینه قارشیمشر؛ شهرلری، بادیه لری ایستدکلری کی احیا و یاخود افنا ایتمشر؛ طوپدن هوا اویونلرینه (سپه کولاسیون) قارشیمشر. خارجدن کلوب بر مملکتک خطوطی یاپانلر ویا یاپمق ایسته یئلرده

او مملکتک مقدارتنه اودرجه یابانجیدرلر . آنلرده قوندقلری مملکتلرده نفوذلری ایله سیاسیات و اقتصادیات هرج مرج ایده بیلرلر .

آمریقاده ، غربده ، اهالی شمندوفر راینی تعقیب ایتشد . آنا خطلری هر نرجه قول اوزاتیش ایسه اورالری معمور اولشدر . آمریقا کی برخطه فسیحه ده اهالی آنجق فضله حرکتله ، چوق طولاشمقله ایش کوره بیلور . بر آمریقان برانکلیردن اوچ ، بر آلمان ویا فرانسزدن آلتی دفعه فضله سیاحت ایدرمز . بناء علیه بوکنیش مملکتده شمندوفرلرک سرمایه سی ، وارداتی ، مصارفی ، اهمیتی ، نفوذی اوروپاده کیلردن پک زیاده در .

آمریقا هنوز انکشاف بوله دن حکومت ویا حکومت شمندوفر امتیازی طلب ایدنلره واسع اراضی ده ویرمش . مثلاً [یونیون پاسیفیک Union Pacific] ۱۳,۰۰۰,۱۰۰ ، [کانساس پاسیفیک Kansas Pacific] ۶,۰۰۰,۰۰۰ ، [سنترل پاسیفیک Central Pacific] ۱۲,۱۰۰,۱۰۰ ، [نورثرن پاسیفیک Northern Pacific] ۴۷,۰۰۰,۰۰۰ ، [آتلانتیک نئد پاسیفیک] Atlantic and Pacific [ساوثرن پاسیفیک] ۴۲,۱۰۰,۱۰۰ ، [سواثرن پاسیفیک] Southern Pacific ۹,۵۲۰,۰۰۰ (آقر) مربعی اراضی بی مجانا آملشدر . [بر آقر ۴۰۴۶ مترو مربع دیمکدر .] ایلک خطوطک انشاسی ایچون حکومت مرکزیه بردفعه آلتش ملیون دولار اعطا ایتشد .

بواراضینک ، مقدا ، بیوک بر اهمیتی یوق ظن اولنوردی . فقط خطوط یاپیلدندن صکره اوبوش جولر ، صحرالر ، پرنالقلر ، طاغقلر هت پاره ایتدی وبالطبع شمندوفر شرکتلری دنیا ک اک مهم مؤسساتی صره سنه کیدی .

بو قومپانیالر اتحادی تشکیل ایدن حکومتلرک صاحبی موقعنده بولدیلر . آنتریکه لر باشلادی . کندی ایشلرینی کورمک ایچون شرکتلر مجالس تشریعیه بی ده ، قوه اجرائیه بی ده آله آلدیلر . بونکله برابر طوپراقلر اعمار ایدلدی . اراضی مستعمر ومهاجرلره ساتلدینی کی اویونجیلر ده تفویض ایدیلوردی .

نفوسی آر حکومتاده شمندوفر اک بیوک نفوذ صاحبی مؤسسات حانه کلدی . مدیرلر پاره قازانق ایچون بعض یرلری احیا ، دیگر برطاقم یرلری ده احیا ایتدیلر . اهالی یرلشدیرمک ایچون فیاتلری ایندیردیلر . [کالیفورنیا] حکومتی ، اوزون مدت ، [سنترل پاسیفیک] شرکتک بازیچه سی اولشدی . [اوریگون Oregon] و [واشینگتون] حکومتلری ایسه اول [اوریگون ره یلرود نئد نه ریغه یشن] Oregon Railroad and Navigation ، ثانی [نورثرن پاسیفیک] شرکتک آلدن قالمشدی . [قامدهن] و [نئبوی] قومپانیالری [نیو جرزه New Jersey] حکومتک واضع قانونلری ایش . نیوورقده [نیوورق سنترل] ؛ [پنسیلوانیا] دهده [پنسیلوانیا] خطوطی مجالس تشریعیه محلیه اوزرینه دهشتلی بر نفوذ اجرا ایدرلر . مجانی پاصولرله ، مستخدملرینک حقوق انتخابیه سی ایله ، متفدانک آدملرینی قاییرمقله ، فرق سیاسییه پاره ویرمک و آنلرک انتخاب پروپاگاندا لرینی اداره ایتکله پک بیوک دولابلر چویرلر .

شو معلوماتی اک موثوق ومعتد منابعدن اجمال ایتدکن صکره بعض مطالعات درمیان ایدلم : شمندوفر قورقونچ بر شیدر . خصوصیه پاره سی آز ، رجال وعوامنک صفوتی زیاده ، ارباب اختصاصی مفقود بر مملکتده شرکتلر خبرسزجه ملترک بویننه اسارت زنجیرینی طاقه بیایرلر . بر ایکی شرکت مملکتده نه قدر ایش وارسه جمله سنی تحت انحصاره آلیر . غیر محسوس تروستلر

تشکل ایدر . زو کورتاک نتیجه سی اوله رق ، بعضاً طوعاً برملتك حقوقی بوتروستره منتقل اولور . سوریه خطوطنك مال صاحبی اولان فرانسیز سندیقاسی ، [رژی ژنرال ده شهمه ن دهفر] بو اعتبار ایله خربدن اولن پك مهم بر موقعده ایدی . بو شرکتك حسیات وطن پرورانه سی اوله میه جغندن عادتاً سابق هندستان شرکتی کبی ، لاحق [چارترده] Chartered (جنوبی آمریکا) شرکتی کبی ملکزده آنجق غدارانه ویالکیز قصد تمتع ایله حرکت ایده بیلیدی . آمریکا کبی بریرده مختلف شرکتلر صوك درجه نفوذ پیدا ایدرك حکومتلری قوتتول آلتیه آلتیه ، هر برینك آرقه سنیده ملیونجه عسکر ، درد نوط دونمالری بولونان بو سندیقارانه لریا پمازلر ؟ ۱۸۷۴ سنه سنه قدر اسویچره دهده شمندوفر شرکتلری [قانتون] مجالس مبعوثاتی ایستدکلری کبی اوینا مشلردی . له الحمد بوکون خطوط جدیدیه حکومت مرکزیه نك مالیدر . [جهمس برایس J. Bryce] ادعا ایدیورکه بویه بر اصول تعقیب ایدیلیرسه حکومتلر ایله شرکتلر آره سنیده منازعه جیفه مق خارج از امکاندر . آمریقاده مداخلات ظاهر یه دن صرف نظر ، شرکتلر خفیا ، آنتریکه ورشوت ایله حکومت ایشلرینه پك دهشتلی بر صورتده برولنرخی صوقشلردر . آمریقاشمندوفرلری منحصرأ پاره ایدینك مقصدیله چالیشدیغندن خلق نظرنده پك فتل کورلمشدر . اهالی و شرکتلر آره سنیده کی منازعات لایعد ولا یحصادر .

کذلک شرکتلرک بربریه اولان غوغالری ده خلقی راحتسز ایتکده در . بتون امتیازات و خصوصیه انحصارلر آمریقاده زیاده سیله فنا کورلمکده در . بونك ایچوندرکه بو کبی مؤسسه لرك حکومتجه استملا کی بر صورت جدیده موضوع بحث اولمشدر . تکرار ایده لم : آمریقاده تیمور یوللری اکبوك ایشدر . شو ایکی رقم اثبات مدعایه وافیدر : ۱۹۰۷ سنه سنده آمریقاشمندوفرلری ۱,۶۷۲,۰۰۰ کشی استخدام و بولره ۲۷,۴۸۶,۰۷۲,۰۰۰ دلار معاش و یرپورلر مش ! ...

[فرانسیز بودجه سی ده هان هان بو یکونی اراشه ایدیور !] شرکتلر رقابت سائقه سیله تعرفه لرینی خیلی ایندیرمشلردر . ۱۸۸۷ یه قدر أوروبا شمندوفرلرینك فیثاتندن آمریکا فیثاتلری آشاغی ایش . بوکون ده فیثاتلر انکایز تیمور یولی نقلیه اجوراتندن پك دوندر . یالکیز اوچنجی صنف انکایز بیلتلری آمریقادن برآزدها اوجوزدر . بورقابت بعض کولونجکلکرده میدان و یرپور : مثلاً بر قومپانیا دیکزلرینه رقابت ایچون حیواناتك مجاناً نقل ایدیلرجه کنی اعلان ایش . دیکر رقبا ایسه اورته لقدم نه قدر مواشی و ارسه جمله سنی طوبلایوب باد هوا ، خصملرینه ، تا اوقیانوسه قدر ایندیرتوب طوزلی بر درس و یرمشلر ! شمند فرلری ، آمریقاده ، چوق دفعه درت بش کشی ، بعضاً ده یالکیز بر زنکین آدم اداره ایدر . اکثریت حصه یه مالک اولانلر کندی منفعتلرندن بشقه سنه حصه بر اقامازلر . خلقك ویاقلیت حصه دارانك حقوقی کنیدیلرنجه هیچدر . مختلف شرکتلر ، آره صره ، سه ندیقاده یا پهرق بعض خصوصاتك یکنسق بر صورتده جریانی تحت تأمین آیلرلر .

شرکتلر خطلرینی علی العاده استقراض پاره سیله وجوده کتیرلر . حصه سندرینك مقابل تقدیمی یوقدر . آنجق ایش نمابر اقرسه بوسندلر ترفع ایدر ، اسهام و تحویلات هر وقت سپه کولاتورلرك بازیچه سیدر . سرمایه دارلر اسهامی طوپدن آلوب ایشلرینی کوردکدن صکره صاتارلر . غروپلر ییننده محاربه امور عادیه و معتاده دندر . اصحاب تشبثک پاره سی بیوک بر رول اویناماز . استقراض

هرايشی کوزور . بر خطك اصلا پاره قويميان درت سرمايه دارندن بری ۱۸۶۸ ده وفات ايتديکی وقت فوق العاده بيوك عد ايدیلن اوتوز مليون دولارلق سند برامشدر !
شمندوفر قرالاری - که شهنشاهلری [وان دربيلت] Vanderbilt در - آمریقانك بيوك آدملریدر .
موقعلری هرکسك فوقندهدر . شهرت وعظمت ذاتیهلری دیللره داستاندن . غزتهلر هپ آنلردن بحث ایدن . شرکت رئیس ویا مدیرلرینك ایسه اهمیتلری یوقدر . چونکه بونلر بو قرالرك عادتاً تبعه سیدر . حکومت رئیسلری قرالرك حضورنده را کح اولوزلر . مجالس تشریعه کشیدیلرینی مراسم موضوعه ایله قبول ایدن . بو نو اسلوب حکمداران سرای کبی واغونلر ایچنده طولاشدقلری وقت ممالك مفتوحه لرینی کزن ناپولئون ویا اسکندرلره بکزه رلر .
بونك ایچوندرکه تام بر ده موقرات مملکتی اولوق لازم کلن بر جدیدده بویکی آریستوقراتلرك سلطنت و دبده سی هرکسك کوزینه باطیور واهالی دائماً بوملیارده رلرك علیهنده بولونیور . [*]
[*] بوقره نك معلوماته عائد اولان اقسامی [لورد برانس] دن مقتبسدر .

مهرل نوری

(ابن موسی) دن

وليدك حسبجالی

قاله مم بن فقط تماشاگر ،
آسمان خوابگاه اولورمی مگر ؟
هیکلا اویمز بو عشق بی ثمره .
عاشق اولقدن آکلام قره .
بیله یگم یوله سالک اولمیم .
جمله عشقه مالک اولمیم .
« قورقه رق و اطرافه باقه رق » .
دویماسونلر امان بو سری ولید ،
« آغزینی مراد ایدرک »
درغیایه ایله وضع کلید .
زیر پایشده گلستان ارم !
«ینه باقنه رق»
بونده یوق کیمسه . هر طرف محرم .
گل و بلبل اصم و ابکم ولال .
صلحی بن باری ایتیم اخلال .
«اشجار ایچنده غائب اولوب گیدرکن ترنم ایدرک»
شب مهتاب ، خنده ملکوت .
اختران سامعین عود سکوت .

عبدالحمید همام